

Guia NextGenerationEU: més ombres que llums

Anàlisi dels fons europeus de recuperació i resiliència:
oportunitats, deficiències i propostes.

*Títol: Guia NextGenerationEU: més ombres que llums.
Anàlisi dels fons europeus de recuperació i resiliència: oportunitats, deficiències i propostes..*

Autors: Nicola Scherer (Observatori del Deute en la Globalització), Erika González Briz (Observatorio de Multinationales en América latina -OMAL), Nuria Blázquez Sánchez (Ecologistas en Acción)

Support a la redacció: Aigua és Vida, Calala Fondo de Mujeres, Coordinadora en Defensa de la Bicicleta ConBici , Ecologistas en Acción, Extinction rebellion España, GOB - Grup Balear d'Ornitologia I Defensa de la Naturalesa, Madres por el clima , Money Watchers: The Next Generation, Plataforma ciutadana OpenGenerationEU, Red Agua Pública

Disseny i maquetació: Lucía Armiño **Revisió i traducció al català:** L'Apòstrof, SCCL

Contacte: Observatori del Deute en la Globalització
c/ Girona, 25, principal 1a. 08010 Barcelona
observatori@odg.cat · Tel: 93 301 17 93 · www.odg.cat

Amb el suport de:

Agència Catalana
de Cooperació
al Desenvolupament

Generalitat
de Catalunya

El contingut d'aquest document és responsabilitat exclusiva de l'Observatori del Deute en la Globalització, d'Ecologistas en Acción i OMAL i no reflecteix necessàriament l'opinió de les seves finanjadores.

Vostè és lliure de:

- Compartir, copiar i redistribuir el material en qualsevol mitjà o format- Adaptar: remesclar, transformar i crear a partir del material.

El licenciadador no pot revocar aquestes llibertats mentre compleixi amb els termes de la llicència.

- Reconeixement: Heu de reconèixer adequadament l'autoria, proporcionar un enllaç a la llicència i indicar si s'han realitzat canvis. Pot fer-ho de qualsevol manera raonable, però no d'una manera que suggereixi que té el suport del licenciadador o el rep per l'ús que fa.
- No comercial: No pot utilitzar el material amb fins comercials.

- Compartir igual: Si remescla, transforma o crea a partir del material, haurà de difondre les seves contribucions sota la mateixa llicència que l'original.
- No hi ha restriccions addicionals: No pot aplicar termes legals o mesures tecnològiques que legalment restringeixin realitzar allò que la llicència permet.

Avísos:

- No ha de complir amb la llicència per a aquells elements del material en el domini públic o quan la seva utilització estigui permesa per l'aplicació d'una excepció o un límit.
- No es donen garanties. La llicència pot no oferir tots els permisos necessaris per a la utilització prevista. Per exemple, altres drets com els de publicitat, privacitat, o els drets morals poden limitar l'ús del material.

ÍNDEX

Per què aquesta guia?

PÀG.1

Context del NextGenerationEU?

PÀG.2

Què és el NextGenerationEU?

PÀG.4

Com es finança el NextGenerationEU?

PÀG.7

Qui decideix sobre el repartiment
dels fons i amb quins criteris?

PÀG.8

Com serà la governança
del NextGenerationEU?

PÀG.10

Qui proposa els projectes a finançar
pel NextGenerationEU?

PÀG.12

Qui executa els fons?

PÀG.14

Quin paper estan tenint
les consultores privades?

PÀG.15

Quines són les dates clau
del NextGenerationEU?

PÀG.16

Quins són els riscos del NextGenerationEU
a curt, mitjà i llarg termini?

PÀG.17

Què pot fer el Govern d'Espanya?

PÀG.21

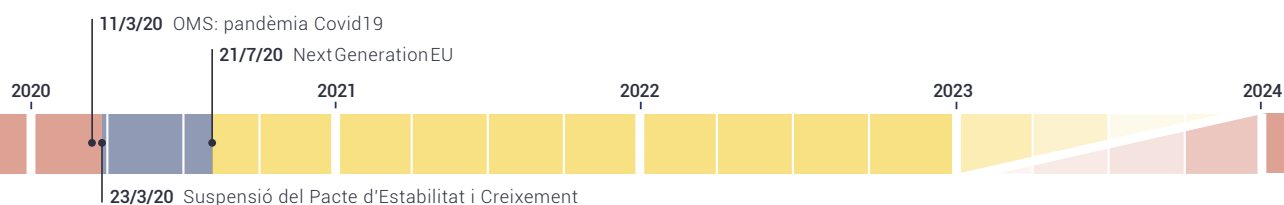
PER QUÈ AQUESTA GUIA?

Aquesta guia pretén ser una eina pràctica per a col·lectius, moviments socials, periodistes, tècniques d'ajuntaments i institucions públiques, i per a la ciutadania en general. El seu objectiu és millorar el coneixement sobre els processos i els riscos dels fons europeus NextGenerationEU (NGEU). A la vegada, oferir 8 propostes dirigides al Govern d'Espanya per tal de contribuir a una transformació ecosocial justa.

Context del NextGenerationEU

Després de la proclamació del brot de covid-19 com a pandèmia per part de l'Organització Mundial de la Salut (OMS) l'11 de març de 2020, les institucions públiques europees i estatals van activar diferents mecanismes i ajudes públiques per rescatar l'economia europea. La primera onada de rescats s'ha implementat bàsicament sense aplicar criteris climàtics, ecològics, socials o de gènere, i ha beneficiat especialment les grans empreses i sectors convencionals, com l'aviació i les energètiques.¹

Gràfic 1: SUPORT MULTIMILIONARI DE LES ECONOMIES AMB DINERS PÚBLICS

Etapa 1

Rescats i mesures d'emergència

Banc Central Europeu

1.850.000 milions de €
pel programa de compra de deute públic i corporatiu en l'emergència per la pandèmia.

Banc Europeu d'Inversions

200.000 milions de €
per fons d'emergència Covid-19, préstecs i avals per empreses.

Unió Europea

Mecanisme SURE:

100.000 milions de €
per finançament d'emergència a la desocupació.

Mecanisme Europeu d'Estabilitat (MEDE):

240.000 milions de €
pel finançar la crisi de la pandèmia.

Govern d'Espanya:

140.000 milions de €

per avals i compra de deute d'empreses, gestionat per l'Institut de Crèdit Oficial (ICO);

10.000 milions de €

per la solvència d'empreses estratègiques, gestionat per la Societat Estatal de Participacions Industrials (SEPI).

TOTAL:

2,54 bilions de €

Etapa 2

NextGenerationEU: "Reconstrucció verd i resiliència"

Unió Europea:

750.000 milions de €

per l'instrument temporal de mesures de recuperació econòmica NextGenerationEU.

1.074 bilions de €

per al pressupost plurianual (2021-2027)

TOTAL:

1,824 bilions de €

Etapa 3

Endeutament

Reactivació del Pacte d'Estabilitat i Creixement

Polítiques d'austeritat i retallades

La primera etapa està marcada per l'inici de la pandèmia de la covid-19, que va desencadenar una recessió econòmica el 2020 com no es veia des de feia gairebé un segle. Davant d'aquest context, la Comissió Europea va respondre ràpidament i el 23 de març d'aquest any va suspendre temporalment el Pacte d'Estabilitat i Creixement. La decisió va permetre als estats membres poder endeutar-se sense límits per esmorteir els impactes econòmics de l'emergència sanitària. D'aquesta manera, es van implementar mesures i instruments de rescat del teixit econòmic que es poden caracteritzar com a polítiques de "rescat" i "d'emergència".²

El 21 de juliol de 2020, amb el NextGenerationEU, s'inicia una segona etapa, una fase diferent que la mateixa Comissió Europea qualifica de "reconstrucció verda i digital". Els aspectes relacionats amb la perspectiva ambiental es regeixen per un programa que ja era present abans de la pandèmia, el Pacte Verd Europeu (European Green Deal).¹ Per això, s'estableix que un mínim del 37% de les inversions i reformes han de contribuir a la neutralitat climàtica europea pel 2050, el 10% en biodiversitat i un mínim del 20% hauria de donar suport a la transició digital. A més, totes les inversions i reformes han de respectar el principi de "no causar danys significatius" i, per tant, no han d'anar en detriment dels objectius climàtics i mediambientals. Semblen passos interessants davant de l'emergència ecològica, però com veurem després, tant el detall com la materialització de les polítiques qüestionen que siguin la solució a la crisi que vivim.

La tercera etapa s'iniciarà amb el pagament del deute i les polítiques d'austeritat. El Pacte d'Estabilitat i Creixement està suspès des de març de 2020, però la Comissió Europea el pot reactivar en qualsevol moment. Probablement això passarà a finals de 2021 o 2022.¹¹ La clàusula activada que permet als estats superar el seu sostre de dèficit, és a dir endeutar-se sense límits, és la "clàusula de salvaguarda general". Aquesta clàusula estipula que no s'ha d'aplicar si posa en risc la sostenibilitat fiscal i que les desviacions han de ser temporals. La Comissió afirma que en mantindrà l'aplicació el temps que calgui, la qual cosa no vol dir que la deixin d'aplicar. Per llavors, els estats estaran altament endeutats i el retorn a les exigències del Pacte d'Estabilitat no serà fàcil.

I La Comissió Europea va anunciar el 14 de gener de 2020 el Pla d'Inversions del Pacte Verd Europeu, anomenat Pla d'Inversions per a una Europa Sostenible (PIES). El seu objectiu era mobilitzar 1 bilió d'euros en "inversions sostenibles" durant els deu anys següents a través del pressupost de la UE i de diversos instruments associats, en particular l'InvestEU. Aquest instrument és la continuació del Fons Europeu per a Inversions Estratègiques, conegut popularment com a Juncker Plan, una iniciativa del Banc Europeu d'Inversions i la Comissió Europea per mobilitzar capital privat per a inversions estratègiques del 2016 al 2018.

II El pacte signat el 2011, en plena crisi financera, té dues clàusules excepcionals per a moments d'emergència a la UE: la "clàusula d'esdeveniments inusuals" i la "clàusula de salvaguarda". La primera permetria als estats utilitzar els seus pressupostos per respondre a l'emergència sense supervisió del Pacte d'Estabilitat. La segona, segons la Comissió, permet un abast més gran en les mesures per respondre a l'emergència, però aquestes han de seguir les regles del Pacte d'Estabilitat.

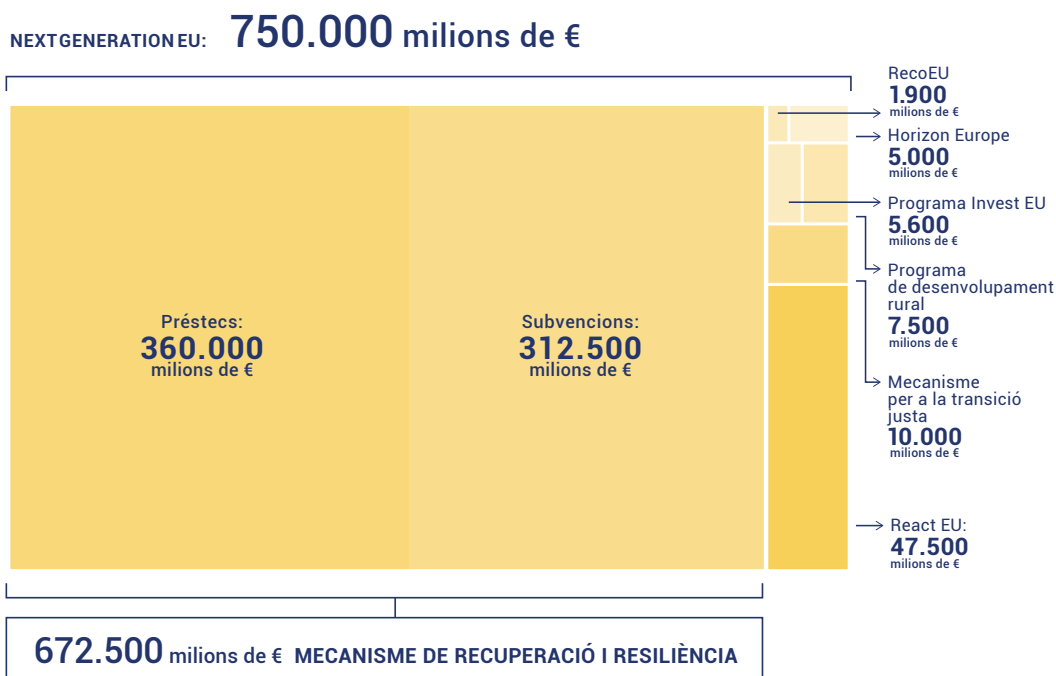
2

Què és el NextGenerationEU?

NextGenerationEU: un instrument financer ambiciós

Segons la Unió Europea, el NGEU és un instrument temporal per finançar la transformació i modernització de l'economia europea en clau verda i digital. Està dotat amb 750.000 milions d'euros, que proporcionaran en els pròxims 7 anys subvencions i préstecs als estats membres de la Unió Europea. La partida dirigida a subvencions a fons perdut és de 390.000 milions d'euros i la de préstecs reemborsables és, lleugerament inferior, 360.000 milions.

Gràfic 2: ELS INSTRUMENTS DEL NEXTGENERATIONEU
NextGenerationEU és un instrument d'instruments

El finançament es dirigeix a reparar els danys econòmics immediats causats per la pandèmia de la covid-19 i, a la vegada, modernitzar l'economia productiva perquè sigui verda i digital. El NGEU se suma al pressupost plurianual de la UE,³ que també ha augmentat a 1.074 bilions d'euros. En total, entre pressupost comunitari i el NGEU, es disposarà d'1,8 bilions d'euros entre 2021 i 2027, pràcticament el doble del que es va gastar en els sis anys anteriors.

REQUISITS PER A INVERSIONS I REFORMES NEXTGENERATIONEU

37%
clima

10%
biodiversitat

20%
digitalització

Complir el principi de "no causar danys significatius" al medi ambient.

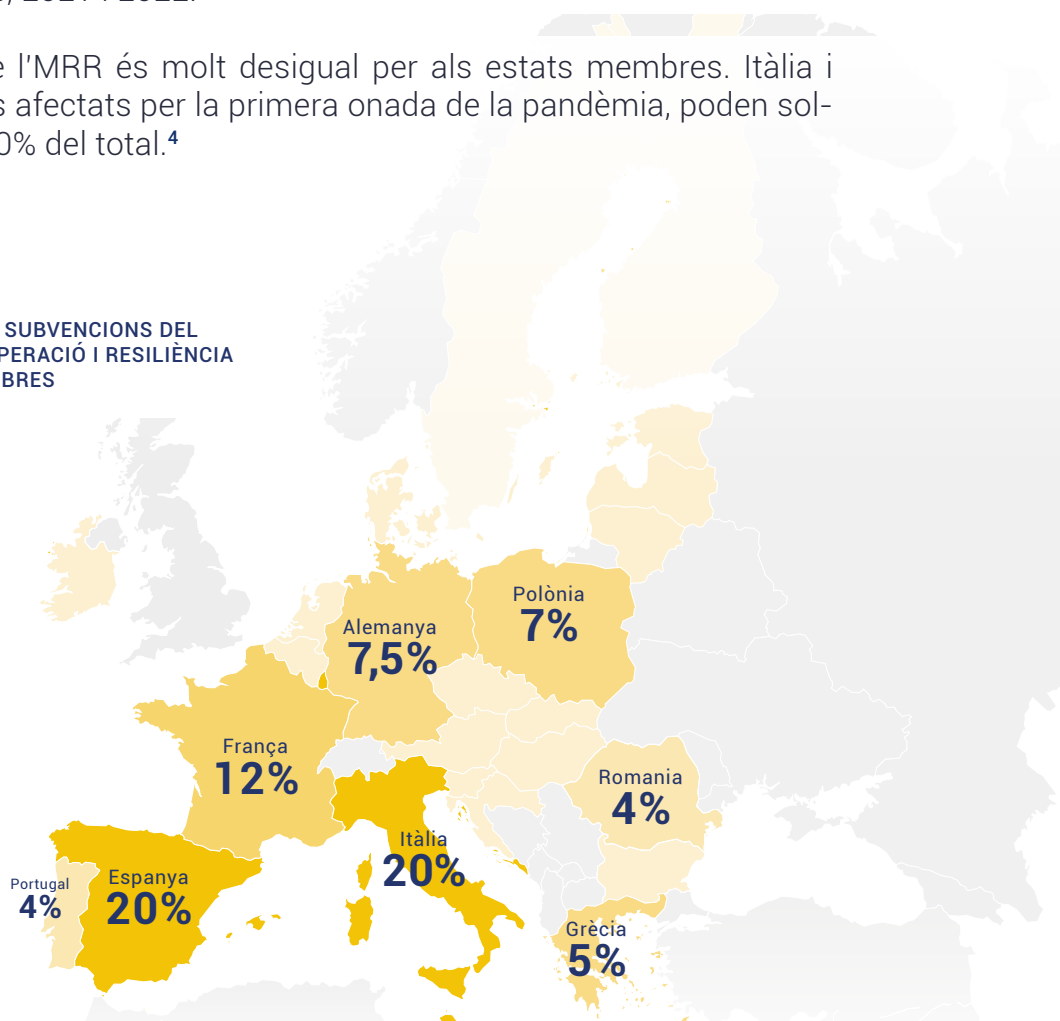
El Mecanisme per a la Recuperació i la Resiliència (MRR)

Entre els diferents instruments de l'NGEU, el Mecanisme per a la Recuperació i la Resiliència (MRR) és el més destacat amb diferència perquè està dotat amb el 90% del pressupost total, és a dir, amb 672.000 milions d'euros. Per aconseguir el finançament del MRR, els estats membres han de presentar els seus plans nacionals, i assignar el 70% d'aquests diners en els primers dos anys, 2021 i 2022.

La distribució de l'MRR és molt desigual per als estats membres. Itàlia i Espanya, els més afectats per la primera onada de la pandèmia, poden sol·licitar fins a un 40% del total.⁴

Gràfic 3:

REPARTIMENT DE LES SUBVENCIIONS DEL MECANISME DE RECUPERACIÓ I RESILIÈNCIA PER ALS ESTATS MEMBRES

El Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència “España puede”

Hi ha una sèrie de passos necessaris perquè els estats membres aconseguixin els fons de l'MRR. En primer lloc han d'elaborar un pla nacional que s'ajusti, d'una banda, a 7 iniciatives emblemàtiques (flagships) determinades per les autoritats europees pel conjunt d'estats membres (3 de transició energètica, 3 de digitalització i 1 de formació professional) i, de l'altra, a les recomanacions del semestre europeu específiques per a cada país, realitzades per la Comissió Europea el 2019 i 2020.⁵ D'acord amb això, el pla haurà de contenir no sols les inversions a les quals es destinaran els fons sol·licitats, sinó també un programa de reformes associades.

Gràfic 4:

Pla de Recuperació,
Transformació i Resiliència
de l'Estat Espanyol

**ESPAÑA
PUEDE.**

Subvencions:	72.000 milions de €
Préstecs:	68.000 milions de €
Total:	140.000 milions de €

Posteriorment, el pla ha de ser enviat per la seva aprovació abans del 30 d'abril de 2021 (tot i que és possible que es retardi fins al juny) a la Comissió Europea, que compta amb un termini de dos mesos per analitzar-los. Una vegada aprovat, haurà de ser ratificat pel Consell d'Economia i Finances de la Unió Europea (ECOFIN), compost pels ministres d'Economia i Hisenda de tots els països de la UE, que disposen d'un mes per a fer-ho. Finalment, després de l'últim tràmit, anomenat *acta d'implementació*, s'estima que al voltant del mes de juliol cada estat tindrà dret a sol·licitar els primers fons, en concret una bestreta del 13% del que li correspongui.

Respecte a l'Estat espanyol, el president Pedro Sánchez va presentar a Brussel·les el 7 d'octubre de 2020 un esborrany de pla nacional. És el Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència “España puede”⁶ i aspira a aconseguir 140.000 milions d'euros, dels quals uns 72.000 milions seran subvencions i 68.000 milions, préstecs⁷, tot i que inicialment només es preveu sol·licitar subvencions.

Com es finança el NextGenerationEU?

El NGEU es finança a través de l'endeutament als mercats financers. La Comissió Europea ha proposat emetre bons (deute) per valor de 900.000 milions d'euros fins a 2026, la qual cosa convertirà la UE en l'emissor supranacional de deute més gran del món.⁸ La decisió sobre l'emissió dels anomenats eurobons és un fet històric que ha comptat amb una dura oposició durant l'última dècada. Ha estat especialment Alemanya la que no estava disposada a mutualitzar el deute⁹, és a dir, el seu Govern era contrari a suportar els bons amb la solvència de tots els països membres, compartint el risc i la responsabilitat davant els creditors privats. A la pràctica, el titular d'aquests eurobons és la Unió Europea.

Què són els eurobons?

Són bons emesos directament per la Unió Europea i que compten amb el suport directe dels pressupostos comunitaris i indirecte de la solvència dels països membres. A la pràctica, la Unió Europea actua com un emissor més als mercats de capitals, i acudeix com qualsevol Estat o empresa al mercat per obtenir finançament. Per això, contracta entre 4 i 6 bancs (que s'enduen un percentatge variable de comissió) que s'encarreguen de gestionar l'operació. Aquests gestors trien el moment de l'emissió si veuen el mercat "amb gana". A primera hora del dia anuncien l'emissió d'un nombre determinat de milions, a un termini i uns tipus d'interès establerts, i contacten amb grans inversors (gestores de fons d'inversió com BlackRock, fons de pensions, bancs comercials, asseguradores, etc.). Durant el matí recullen les seves peticions, i al migdia tanquen el període de sol·licituds i reparteixen els bons entre totes les peticions rebudes. Més tard, aquests eurobons, com qualsevol altre bo, poden ser venuts i comprats lliurement i sense control als mercats financers.

Qui decideix sobre el repartiment dels fons i amb quins criteris?

Els organismes i els criteris per seleccionar els projectes NGEU s'organitzen a dos nivells: la Unió Europea i el Govern espanyol. La Comissió Europea proposa els criteris, línies mestres i controla el repartiment últim dels fons. Donarà el vistiplau als plans nacionals (MRR) en funció del compliment de les línies mestres, els 7 *flagships*, i avaluarà si es compleix el criteri climàtic de "no causar danys significatius" al medi ambient. A més, té la capacitat de congelar o revocar els fons si s'incompleixen les normes europees.

A l'Estat espanyol, és el Govern central qui decideix en què invertir els fons i quins seran els projectes estratègics. Ho durà a terme a partir dels criteris europeus que s'han assenyalat i les 10 polítiques palanca del pla "España puede".^{III} Tot això amb el suport del seu òrgan consultor, el comitè tècnic.

Els diners europeus no arribaran directament a les comunitats autònomes ni es repartirà d'acord amb la seva població o PIB. Serà temàtic: els ministeris treballaran amb les autonomies perquè aquestes executin els projectes juntament amb les empreses privades involucrades.

En relació amb els criteris ecològics i de sostenibilitat, les institucions europees estan encara treballant sobre un marc general per especificar, en l'àmbit tècnic, el principi de "no causar danys significatius". La taxonomia de la UE podria, en aquest sentit, establir el marc i el sistema de classificacions per a les inversions verdes i sostenibles per al sector privat. Podria ser una eina útil pel NGEU; no obstant això, està en procés de negociació. Segons la Comissió Europea, s'aplicarà probablement a la fi de 2021 (taxonomia climàtica – mitigació i adaptació) i de 2022 (per a la taxonomia sobre aigua, economia circular, contaminació i biodiversitat)¹⁰. Com que la taxonomia arribarà massa tard, la Comissió Europea ha redactat a contrarellotge recomanacions tècniques pel compliment del principi "no causar danys significatius" en relació amb els plans nacionals de recuperació (MRR). Tanmateix, aquestes recomanacions tècniques, es van donar el febrer de 2021, quan els estats membres duia 5 mesos que recollin propostes pels fons NGEU.

III Polítiques palanca:

1. Agenda urbana i rural i lluita contra la despoblació.
2. Infraestructures i ecosistemes resilents.
3. Transició energètica justa i inclusiva.
4. Una Administració per al segle XXI.
5. Modernització i digitalització de l'ecosistema de les nostres empreses.
6. Pacte per la ciència i la innovació i reforç del Sistema Nacional de Salut.
7. Educació i coneixement, formació contínua i desenvolupament de capacitats.
8. Nova economia de les cures i polítiques d'ocupació.
9. Impuls de la indústria de la cultura i l'esport.
10. Modernització del sistema fiscal per a un creixement inclusiu i sostenible.

Queda pendent saber com el Govern central aplicarà aquestes recomanacions en el pla definitiu "España puede" (MRR), perquè fins ara no ha publicat quins criteris de compliment obligatori especifiquen el principi "no causar danys significatius" des del punt de vista tècnic i detallat. Encara que el Govern central incorpora al seu discurs els criteris ambientals, es queden en el pla formal. De fet, és just al contrari: amb l'objectiu d'aconseguir amb caràcter d'urgència el màxim de projectes pel MRR, el Govern ha proposat reduir els terminis per avaluar l'impacte ambiental dels projectes finançats.¹¹ I més greu encara, generalitza la consideració de circumstàncies excepcionals per aplicar l'exclusió de l'avaluació d'impacte ambiental a categories completes de projectes NGEU.

5

Com serà la governança del NextGenerationEU?

La governança dels fons a escala estatal està regulada pel **Reial decret llei (RDL) 36/2020**, pel qual s'aproven mesures urgents per a la modernització de l'Administració Pública i per a l'execució del Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència. El RDL està actualment sent tramitat com a projecte de llei amb caràcter d'urgència en un procés obert a esmenes per part dels grups parlamentaris, en el qual també està participant la societat civil organitzada¹², que apunta les següents deficiències i manca de garanties en la llei:

- Manca de garanties de transparència i d'un portal únic d'accés a la informació (a diferència d'altres països).
- Processos de fiscalització insuficients, sense garanties d'oferir un procés d'auditoria ciutadana.
- No es garanteixen prou els principis de publicitat, concurrència, objectivitat, igualtat i no discriminació d'accés: no hi ha claredat en com hi podran accedir les pimes, persones autònomes o actores de l'economia social i solidària.
- Es redueixen controls i criteris d'avaluació mediambiental insuficients.

El procés d'esmenes està sent ampliat constantment pel PSOE i per això no hi ha previsió de conclusió. És una pràctica freqüent quan un govern no vol veure la seva proposta esmenada. Mentrestant, regeix el Reial decret llei (RDL) 36/2020.

El RDL preveu els espais de decisió i consulta següents:

- **Comissió Interministerial i comitè tècnic**

Presidida pel president del Govern, és el màxim òrgan de decisió. Per rebre assessorament comptarà amb un comitè tècnic compost per alts funcionaris, tot i que "no es descarta la possibilitat d'incorporar-hi persones del sector privat", segons el secretari general d'Assumptes Econòmics del Govern, Manuel de la Rocha.¹³ Aquest, responsable de l'Oficina Econòmica de Moncloa, és l'encarregat de fer seguiment del Pla de Recuperació Transformació i Resiliència (MRR) i coordinarà el treball del Govern, juntament amb Nadia Calviño (ministra d'Economia), María Jesús Montero (ministra d'Hisenda) i Teresa Ribera (ministra per a la Transició Ecològica i el Repte Demogràfic).

- **Fòrums sectorials d'alt nivell**

Es tracta d'espais en els quals l'Administració, per elaborar els seus plans, consulta les empreses o en rep "assessorament". La informació sobre els fòrums sectorials és molt escassa i es limita a algunes notes de premsa.

- **Conferències sectorials amb les comunitats autònomes**

Fòrum organitzat per la ministra d'Hisenda amb representants de les comunitats autònomes on es tracta l'assignació territorial dels fons.

- **Fòrum de participació**

Fòrum on el Govern informa els representants de les principals organitzacions patronals (CEOE, entre d'altres) i als dos sindicats majoritaris, Unió General de Treballadors (UGT) i Comissions Obreres (CCOO).

- **El centre directiu del Ministeri d'Hisenda amb competència en matèria de fons europeus** (actualment, la Direcció General de Fons del Ministeri d'Hisenda) serà responsable davant les institucions europees de cara a la rendició de comptes i el control de l'instrument NGEU.

Qui proposa els projectes a finançar pel NextGenerationEU?

Una vegada definits els 30 components en els quals es detalla el pla nacional de l'Estat espanyol (MRR), són els governs autonòmics i els ministeris els que recullen, identifiquen i proposen els projectes a finançar a través de diferents processos. Alguns governs han obert plataformes digitals on les empreses privades i altres actors del teixit econòmic poden presentar projectes¹⁴ o han convocat "manifestacions d'interès", mentre que d'altres han fet la seva selecció directament.¹⁵

Les comunitats autònomes van presentar al Govern central els seus propis plans abans de l'1 de febrer de 2021. La falta de participació ciutadana ha estat absoluta i, en molts casos, la desinformació també. Excepte alguns casos en els quals s'han publicat els plans (País Basc¹⁶, Catalunya¹⁷ i Aragó¹⁸, sempre un cop presentats), de la resta es coneixen només algunes informacions parcials o projectes puntuals únicament per la premsa. Així sabem que el Govern d'Andalusia ha presentat al Govern central 40 projectes (4.000 milions d'euros); Cantàbria, 103 projectes (2.163 milions d'euros); País Basc, 12 projectes (12.000 milions d'euros); Catalunya, 27 projectes (40.000 milions d'euros), i Galícia, 108 projectes (9.500 milions d'euros).

En el cas de Galícia, directament s'ha privatitzat fins i tot l'elecció de les línies estratègiques a les quals es destinaran els fons. El govern autonòmic ha delegat tot allò relacionat amb els fons NextGenerationEU a una societat gestora de la qual té una participació minoritària del 40%, sent un altre 40% d'entitats financeres i la resta d'altres empreses privades.¹⁹

Revisada la informació pública fins al moment, es poden treure algunes conclusions no massa encoratjadores sobre els plans autonòmics. La majoria dels projectes són d'infraestructures i de reforma, que promouen l'hidrogen, la digitalització de xarxes elèctriques, els parcs eòlics i fotovoltaics, l'AVE, l'extensió del 5G, la digitalització d'empreses, la construcció de gigafactories de bateries i la mobilitat intel·ligent. Entre tots els projectes destaquen, per les quantitats del que s'hi proposa, els projectes sobre l'hidrogen. A la vegada, tot i la denominació d'hidrogen verd, sempre apareix acompanyat de grans empreses petroleres i gasistes amb una trajectòria ben poc verda. Per exemple, entre els promotors del projecte Hydrogen Valley of Catalonia ("Pla Next Generation Catalonia") està l'empresa d'acer Celsa juntament amb la minera israeliana ICL, la transnacional de l'aigua Suez i la gasista Naturgy. El corredor d'hidrogen basc, presentat com un PERTE de col·laboració públicoprivada en el pla "Euskadi Next", té entre els seus promotors privats Petronor, Repsol, Nortegas, Enagas i fins i tot Aramco, l'empresa saudita d'hidrocarburs.

Al seu torn, els ministeris també estan identificant projectes a través de les seves pròpies "manifestacions d'interès", tant per ser finançats per l'MRR com per altres instruments del NGEU que es desenvoluparan en el futur. No es tracta de convocatòries formals, sinó de sondejos de mercat de cara a conèixer la quantitat de projectes potencials existents a cada sector.

Com a tercera via, el Govern central ha deixat la porta oberta a les grans empreses i patronals perquè puguin presentar els seus projectes directament²⁰ a través de *finestretes informals*, tal com les anomenen les consultores.²¹ Les grans empreses i els consorcis que s'han conformat tenen contactes directes amb els ministeris i els fan arribar propostes de projectes que afecten tots els territoris. Així, Endesa ha presentat 110 projectes per valor de 19.000 milions d'euros²²; Iberdrola, 150 iniciatives per 21.000 milions²³; Naturgy, 13.000 milions; ACS, 4.500 milions, i així fins a la suma de, aproximadament, 100.000 milions per a les empreses de l'Ibex 35.²⁴

Qui executa els fons?

El sector privat és qui executa els fons europeus NGEU. El Reial decret llei reforça el model privatitzador dels fons NGEU, promovent les col·laboracions publicoprivades. Crea una nova figura mixta entre administracions i empreses, els anomenats Projectes Estratègics per a la Recuperació i Transformació Econòmica (PERTE), amb la qual s'identificaran aquells projectes estructurals amb gran capacitat d'arrossegament per al creixement, l'ocupació i la competitivitat de l'economia espanyola. Els PERTE s'engloben en un format d'"economia mixta", molt poc regulada a l'Estat espanyol, on el sector públic assumeix els riscos i respon amb garanties mentre el sector privat rep els beneficis per la construcció i/o gestió de béns o serveis.²⁵ El perill és que, amb l'argument d'urgència, es permetrà als PERTE obviar la normativa actual sobre contractació pública.²⁶ No s'ha previst promoure altres fórmules socialment més beneficioses com els models públics, o publicocomunitaris, ni es demana garanties de seguiment per a clàusules ambientals, socials i/o de gènere per a les empreses.

Quin paper estan tenint les consultores privades?

Les consultores estan jugant un rol central tant en la formulació de projectes, a través de l'assessorament a les companyies, com en l'avaluació dels fons NGEU.²⁷ Les administracions públiques autonòmiques i estatals no han invertit en personal per gestionar millor els fons NGEU, sinó que han optat per externalitzar, és a dir, privatitzar la gestió dels fons a través de consultores privades com Deloitte, Pricewaterhouse Coopers (PwC), KPMG i Ernst & Young (EY).²⁸ Per exemple, el Ministeri per a la Transició Ecològica ha contractat la consultora Deloitte perquè els ajudi en la captació i execució dels fons europeus.²⁹ La mateixa consultora també ha estat contractada per CEPISA per formular els seus projectes per als NGEU³⁰, un fet que pot despertar sospites sobre la imparcialitat de la consultora.

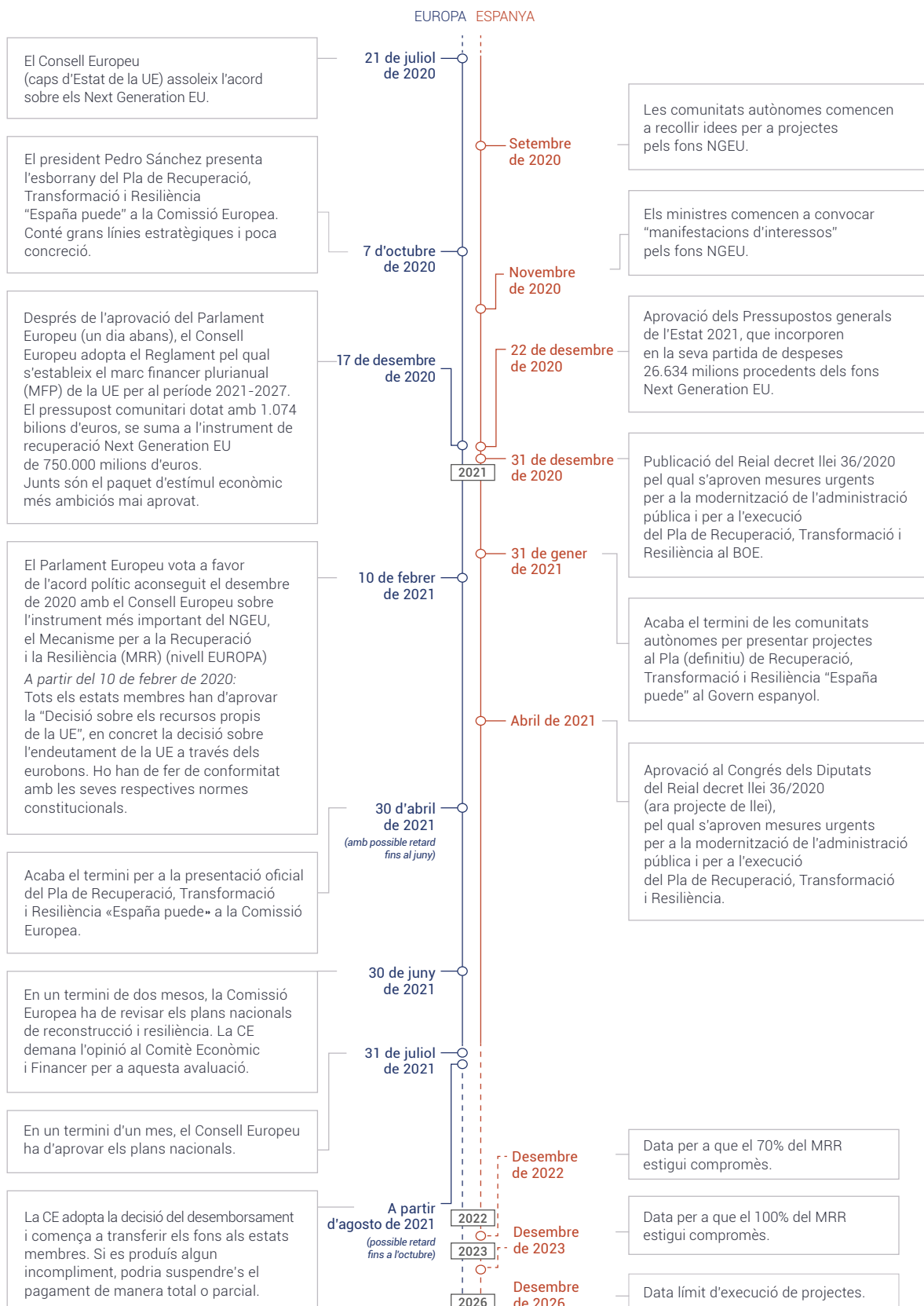
La capacitat d'adequar la gestió dels fons als interessos de les consultores i dels seus clients es va veure reflectida en el Reial decret llei 36/2020. La CEOE va remetre al Govern el 15 de novembre una proposta³¹ de com s'hauria de reformar la contractació pública per agilitar l'execució dels fons europeus. El document havia estat elaborat conjuntament per advocats de Cuatrecasas, Garrigues, Uría-Menéndez i PwC.³² Aquesta mateixa proposta va ser la que el Govern va transformar després al Reial decret llei.

Tres exemples més. El mateix pla nacional "España puede" recull en les seves línies mestres gran part de les propostes elaborades per PwC i presentades al Govern per part de la CEOE en el document "21 iniciatives estratègiques de país per a la recuperació i transformació de l'economia espanyola"³³ que, com es pot comprovar, ha estat retirat de la seva pàgina web. Per la seva banda, KPMG va presentar el juliol de 2020 al Govern un document, en les seves pròpies paraules "amb informació i idees que poguessin ser d'utilitat en l'elaboració del Pla de Recuperació que Espanya ha de presentar a la Comissió Europea i que, en últim terme, contribuís a una garantia més gran d'execució dels fons rebuts". Per a l'elaboració d'aquest document, KPMG va dur a terme una prospecció entre els seus clients i diverses associacions sectorials. Moltes de les seves propostes³⁴ es recullen en el pla nacional que el govern va presentar tres mesos després, i diversos dels grans projectes tractors es plantegen ja com a alguns dels principals PERTE: indústria, automoció, telecomunicacions i turisme. PwC col·labora, per la seva banda, amb diferents institucions públiques, per exemple, va col·laborar el pla "Euskadi Next 2021-2026" que el Govern Basc va remetre al Govern central.³⁵

9

Quines són les dates clau del NextGenerationEU?

Hi ha diversos processos oberts al mateix temps a escala europea, estatal i autonòmica. Aquí resumim els més importants.

Quins són els riscos del NextGenerationEU a curt, mitjà i llarg termini?

1. Sobreendeutament i austeritat

La UE finançarà el seu paquet d'estímul econòmic a partir de l'emissió de bons, és a dir deute mutualitzat, on els riscos seran compartits entre els estats membres. En els pròxims 5 a 30 anys, la Unió Europea haurà de retornar els diners als mercats financers. Per tant, haurà d'haver percebut aquests diners dels estats i la via de recaptació més probable, segons tal com va passar després del *crash* global de 2008, és l'aplicació de reformes (com la laboral o les pensions) i la posada en marxa de mesures d'austeritat. En aquest sentit, les subvencions dels fons europeus no són gratuïtes, venen amb condicions. Quan es reactivi el Pacte d'Estabilitat i Creixement i els sostres de dèficit, és molt probable que ens esperi una nova onada de reformes estructurals i retallades en despeses públiques. De fet, el debat actual sobre la reforma del sistema de pensions s'alinea amb les polítiques de privatització i austeritat que ja hem viscut en la crisi anterior.

A més, dels 140.000 milions d'euros de l'MRR, 68.000 seran préstecs. En cas que una empresa entri en fallida i no pugui retornar els diners, és l'Estat l'últim responsable davant la Unió Europea. L'administració pública garanteix la devolució dels préstecs i assumeix el deute en cas que els projectes finançats pels fons NGEU vagin malament.

2. Concentració dels fons en grans empreses

D'acord amb les vies per a la presentació i aprovació dels projectes, com les propostes que es coneixen, existeix un risc elevat que els fons europeus siguin acaparats per les grans empreses per finançar megaprojectes. Molts són projectes antics que han sortit del calaix dels no finançats per la crisi anterior. Són infraestructures i reformes de grans dimensions³⁶, on empreses com Endesa, Iberdrola, Inditex, Repsol o El Corte Inglés s'emportaran milers de milions de diners públics. Només els projectes presentats per Endesa i Iberdrola ja suposen un de cada dos euros de les subvencions totals d'Europa per al conjunt de l'Estat.³⁷

Existeix una evident i enorme asimetria d'oportunitats a l'hora de presentar projectes. Empreses i corporacions tenen l'accés als serveis de les consultores que els permeten plantejar multitud de projectes, mentre les pimes, entitats de l'economia social i solidària, persones autònomes, projectes feministes i, fins i tot, els petits municipis no tenen el coneixement per presentar els seus projectes que, en molts casos, són els realment transformadors, resilients i amb impactes socials, de gènere i ecològics positius.

3. El NextGenerationEU pot ser un rentat d'imatge verd (*greenwashing*) i no apunta a les lliçons de la pandèmia

La majoria de les propostes per a grans projectes que ara són sobre la taula tindran impactes ambientals, climàtics i greus conseqüències sobre els territoris i les poblacions locals. Aquests projectes es poden incorporar als plans de recuperació gràcies al fet que es presenten a través d'un rentat verd.³⁸ Els que hi guanyen són les grans empreses contaminants, com Naturgy, Iberdrola, Endesa i Repsol.

No sembla que vagin a aplicar-se mecanismes eficaços per afrontar l'emergència climàtica com són els criteris d'elegibilitat, les llistes d'exclusió, les condicionalitats, la taxonomia, el principi de "no causar danys significatius" i qualsevol element que determini què és verd o què és climàtic i què no ho és.

També hi ha una absència de criteris vinculants a escales europea i estatal sobre aspectes socials, de gènere o de justícia econòmica. Dit d'una altra manera, empreses amb currículum dubtosos o que vulneren els drets humans es poden aprofitar dels fons NGEU.

A més, la pandèmia ha subratllat, més encara si pot ser, la importància de la inversió en serveis públics de qualitat, com la salut, els treballs de cures i les activitats socialment necessàries. Totes aquestes han resultat vitals per a la societat durant els mesos del confinament. Aquests sectors clau, necessaris per afrontar les crisis del futur, com l'emergència climàtica, no prenen un rol central en el NextGenerationEU. Tot apunta a que es finançarà en primer lloc la *modernització* dels sectors convencionals. En aquest sentit, es

pot qüestionar la promesa de la Comissió Europea segons la qual "L'Europa posterior a la covid-19 serà més ecològica, més digital, més resiliència i millor adaptada als reptes actuals i futurs".³⁹

4. Manca de transparència i participació ciutadana

Fins avui, el procés dels rescats de les empreses i adjudicació dels fons europeus s'ha caracteritzat per la manca de transparència, d'accés a la informació, de control públic i de bon govern. Tampoc s'han generat els processos i espais per a una participació real de la societat civil, entesa en un sentit més ampli del tradicional binomi patronals-sindicats. La bona governança, la transparència i la participació pública són principis fonamentals recollits en el Conveni Aarhus d'accés a la informació ambiental. No obstant això, el govern d'Espanya no està tenint un diàleg democràtic amb tots els actors, incloent-hi les comunitats autònomes, els municipis, els actors petits com les PYMEs, les persones autònomes, l'economia social, solidària o feminista i la societat civil.

Ara bé, sí que l'està tenint amb les grans empreses i patronals. La CEOE ha creat una oficina tècnica juntament amb la consultora PwC per recopilar projectes de les grans empreses i presentar-los directament al govern. Es tracta d'un *lobby* en tota regla, que ofereix com a servei la presentació de projectes dels seus clients als destinataris adequats en els ministeris a través de *finestretes informals*, fet que obvia, amb l'excusa, de la urgència, qualsevol principi de mínima transparència o concurrència competitiva.

5. Polítiques incongruents en perjudici de l'interès general

El Reial decret llei 36/2020 estableix com a prioritària la col·laboració públicoprivada mitjançant grans transferències de fons públics al sector privat justificades per l'“efecte arrossegament” i la capacitat més gran per invertir els fons. Les comunitats autònomes, per la seva banda, aprofundeixen encara més en aquest desviament de fons públics a empreses privades, privatitzant fins i tot la mateixa gestió dels fons. No obstant això, davant d'aquesta inclinació pels interessos particulars sobre els generals, les reformes associades recauen exclusivament sobre el sector públic i la ciutadania, com són garantir la “prudència pressupostària” o la “sostenibilitat de les pensions”, incloses en les recomanacions específiques de la UE que han de formar part del pla nacional.

D'altra banda, les successives retallades en les administracions públiques de l'última dècada han fet que no es disposi dels mitjans necessaris per fer un seguiment adequat del destí dels fons. La manca de mitjans tècnics i recursos humans per avaluar els impactes dels projectes pot derivar en perjudicis per a l'interès general. Els possibles incompliments en els exàmens semestrals que duen a terme les autoritats europees a cada Estat poden implicar sancions o el bloqueig de desemborsaments següents.

Per això, és més que necessari que els fons NGEU reforcin les capacitats i estructures públiques, dotant-les amb prou finançament perquè puguin exercir el seu treball plenament en l'interès general. La gestió dels fons no pot recaure en consultores del sector privat amb un interès corporatiu clarament vinculat al de les grans corporacions.

Què pot fer el Govern d'Espanya?

Vuit propostes per a que els fons NextGenerationEU contribueixin a una transformació ecosocial justa

El novembre de 2020 es va crear una xarxa d'entitats, moviments socials, activistes, periodistes i experts part de tot el territori espanyol per treballar sobre el NextGenerationEU amb l'objectiu de contribuir al debat públic des de les diferents lluites i àmbits d'actuació. Les següent demandes i propostes han estat elaborades en diferents espais de treball col·lectius i territorials.^{IV}

El Govern d'Espanya pot posar en marxa vuit propostes concretes i viables en el curt, mitjà i llarg termini per a una reconstrucció econòmica que reverteixi la desigualtat creixent, freni la crisi sanitària, econòmica, ecològica, social, de gènere i permeti una transició ecosocial justa.

1. Garantir la transparència i la bona governança en tots els nivells.

La transparència i l'accés a la informació han de ser prioritats que regeixin tots els processos de publicitat, concessió, gestió i justificació dels fons públics NGEU, anteposant-se als secrets comercials quan un projecte o una empresa rebi suport financer públic per a un projecte d'interès públic.⁴⁰

La Base de Dades Nacional de Subvencions (BDNS) ha d'ampliar la informació que publica per incloure la formulació del projecte final aprovat i el seu pressupost; informes d'adequació als criteris d'elegibilitat; informes de seguiment intermedis i finals; auditories per verificar el bon ús dels fons i d'adequació a la normativa europea.

Al mateix temps, s'han de garantir mecanismes de participació i millorar la supervisió i la fiscalització dels fons NGEU. S'ha de neutralitzar la força del *lobby* de les grans empreses i evitar el conflicte d'interessos.

És clau dotar de nous fons i més recursos humans específics l'Oficina Independent de Regulació i Supervisió de la Contractació (OIReScon) i reforçar-ne la funció per a la supervisió en matèria de contractació pública i dels PERTE. Aquesta oficina ha de vetllar per assegurar els principis de transparència, seguretat i bona administració, orientats a satisfer l'interès general.

IV En la xarxa ciutadana NextGenerationEU participen: Aigua és Vida, Coordinadora en Defensa de la Bicicleta ConBici, Ecologistas en Acción, Extinction rebellion España, GOB - Grup Balear d'Ornitologia i Defensa de la Naturalesa, Madres por el clima, Money Watchers: The Next Generation, Observatori del Deute en la Globalització (ODG), Observatorio de Multinacionales en América latina (OMAL), Plataforma ciutadana OpenGeneration EU, Red Agua Pública.

2. Promoure la desprivatització i desmercantilització de serveis bàsics i sectors estratègics. Els fons NGEU haurien de finançar processos per recuperar la gestió, les decisions i el control públic i social sobre elements bàsics com educació, salut, habitatge, energia, telecomunicacions, aigua, transport públic i serveis socials. Es considera que aquest punt és fonamental per construir sistemes de protecció més resilients per al futur. És necessari aprendre les lliçons que ens ha donat la pandèmia de la covid-19 sobre la incapacitat dels sistemes de sanitat privatitzats per gestionar una crisi sanitària.

3. Ser un suport públic perquè projectes i empreses socials puguin accedir als fons de recuperació per donar suport al salt d'escala que permeti realment crear treballs de qualitat i avançar en nous models econòmics i socials. En aquest sentit s'han de **llançar convocatòries especials des dels ministeris, per a prioritzar** l'accés als fons de persones autònomes, pimes, economia social i solidària, i aquelles empreses que la seva activitat contribueixi a una transició ecosocial justa i un canvi en el model de provisió i gestió de serveis i béns, que apostin per la reinversió en l'economia local, que persegueixin metes concretes d'ocupació per revertir les asimetries de sexe, gènere, raça/ètnia i diversitat funcional, i que proporcionin treballs socialment necessaris.

4. Enfortir els models públics, o publicocomunitaris i reduir les col·laboracions publicoprivades. Les col·laboracions publicoprivades, majoritàriament, han suposat una privatització encoberta del que és públic a través de múltiples fórmules (concessions, empreses publicoprivades, contractacions...). Sovint aquestes col·laboracions serveixen a interessos privats i no a l'interès general, i faciliten la corrupció, els sobre costos o la socialització de pèrdues a sectors diversos. El mateix Tribunal Europeu de Comptes ha posat en dubte la pretesa eficàcia i rendibilitat d'aquestes col·laboracions.

5. Alinear-se amb objectius climàtics, ecològics i de justícia social, i evitar el rentat verd. Per això es necessiten criteris que han d'incloure metes i indicadors que mostrin contribucions mesurables als objectius nacionals i de la UE en matèria d'eficiència energètica i climàtica, o de protecció mediambiental en l'àmbit de la biodiversitat, els residus i la qualitat de l'aigua, entre d'altres. A més, s'hauria d'obligar la inclusió de plans concrets i vinculants per reduir les emissions de gasos d'efecte d'hivernacle i la pèrdua de biodiversitat en els sectors i empreses afectats. També s'haurien d'incloure criteris de reducció de les desigualtats socials, protecció laboral i de gènere per impulsar l'economia de les cures mitjançant serveis públics en l'atenció a la infància, persones grans, dependència, etc. que alliberin les dones d'aquest treball no remunerat i que traslladin a la societat en conjunt la responsabilitat de la cura.

6. Evitar que les empreses de telecomunicació i els processos de digitalització acumulin un excés de finançament. Hi ha seriosos dubtes que l'aposta per un procés d'hiperdigitalització accelerada contribueixi a la construcció de la resiliència social i ecològica que requereix la crisi global actual. De fet, existeixen bones raons per pensar que ens n'allunyarà. D'una banda, la transformació digital, que té com a pedra angular el desplegament de la 5G, va acompanyada d'un augment exponencial del consum energètic, d'extractivisme miner, de la producció de residus tecnològics i la possibilitat de control de la població a través del tractament de dades recollides per aquesta xarxa. D'altra banda, la hiperdigitalització i robotització de l'economia en la nostra societat, en general, portarà a la destrucció de milions de llocs de treball en les pròximes dècades.

7. Incorporar criteris d'exclusió de projectes i d'empreses que sol·licitin fons NGEU o qualsevol altra ajuda pública. Es planteja l'exclusió de projectes i d'empreses quan l'activitat de les quals sigui incompatible amb els objectius de l'Acord de París, els Objectius de Desenvolupament Sostenible de l'ONU, els objectius del Marc global per a la biodiversitat post-2020 i els objectius de descarbonització i transició ecològica de la UE. Segons aquest criteri, s'haurien d'excloure de les ajudes les companyies dels sectors fòssil i nuclear, així com de l'aviació, l'automoció o les macrogranges, entre d'altres. També aquelles que en el desenvolupament de la seva activitat o la de les seves filials, contractistes i subcontractistes tingui precedents d'haver incomplert la legislació en matèria de drets humans adoptada per l'Estat espanyol.

S'haurien d'excloure, també, les companyies i activitats que generin clars impactes socials negatius, directes o indirectes, com les militars i del sector armamentístic, les que tinguin filials en paradisos fiscals, que pertanyin a grups implicats o condemnats per corrupció o per delictes econòmics greus, que hagin estat sancionades per la Comissió Nacional dels Mercats i de la Competència, i que l'accionariat de la qual estigui conformat en més d'un 50% per fons de capital de risc o societats d'inversió de qualsevol classe.

La introducció de criteris de selecció ha d'anar acompanyada de clàusules d'obligat compliment. Algunes d'aquestes haurien de ser socials, de gènere, ambientals i climàtiques, d'acord amb el Dret Internacional dels Drets Humans, el Dret Internacional del Treball i a la resta de convenis com els Acords de París.

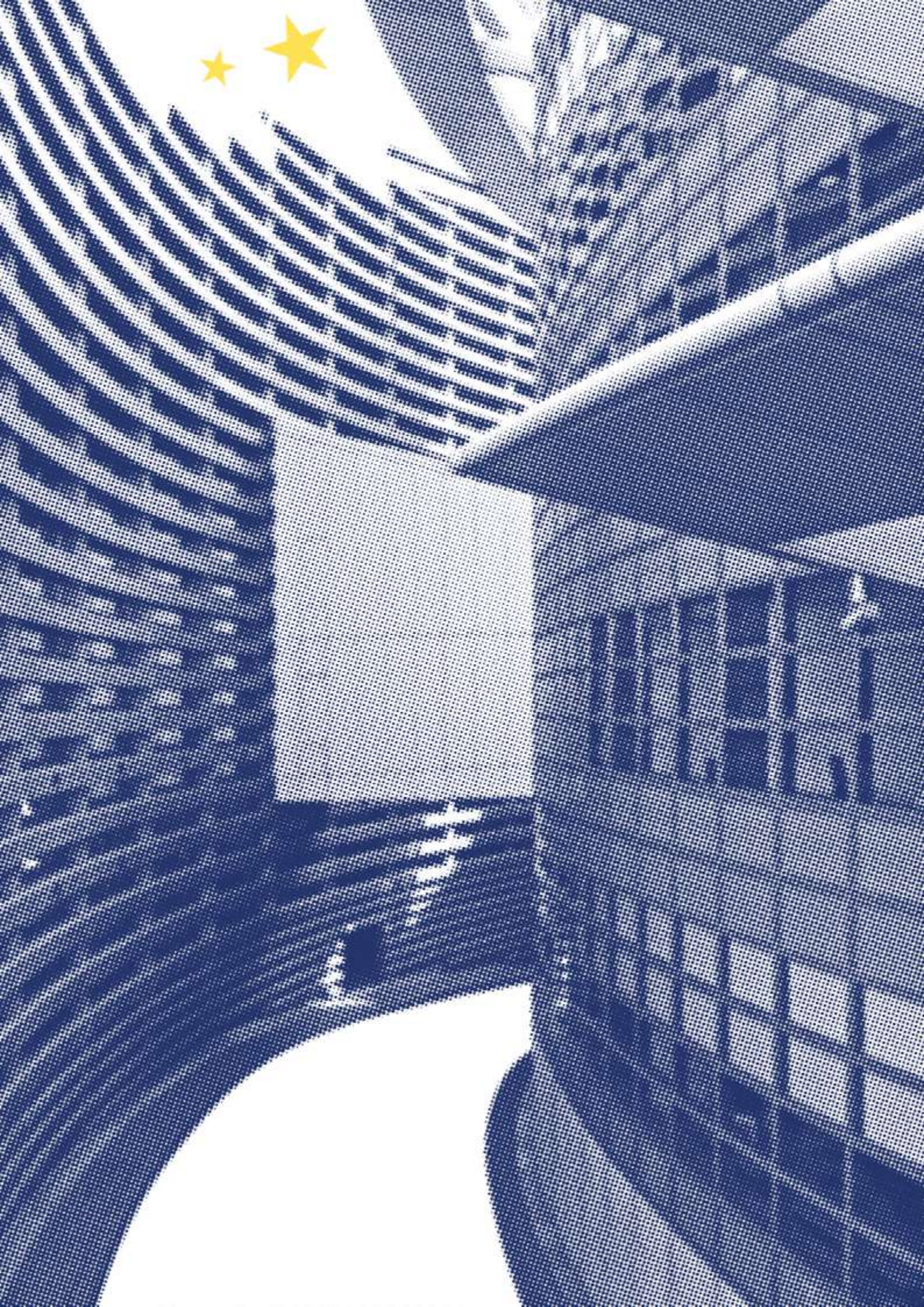

8. Cofinançar la recuperació a través d'altres mecanismes, només l'NGEU.

El finançament europeu ve carregat amb les condicions de la seva pròpia arquitectura i pot suposar un risc per a les sobirania nacional i per al futur endeutament dels estats membres. Per això cal insistir en:

- L'eliminació de les condicionalitats europees per rebre fons. Que no vagin lligats a la retallada de la despesa pública, a les pensions, a la reforma laboral o a l'obligació preferent de pagar el deute. A l'Estat espanyol significaria derogar l'article 135 de la Constitució que marca el sostre de dèficit de la despesa pública i situa el pagament del deute per sobre de qualsevol altra partida pressupostària.⁴¹
- La posada en marxa d'una reforma fiscal per augmentar la càrrega impositiva i limitar les bonificacions de l'impost sobre el patrimoni, sobre successions i donacions, sobre societats, sobre la Renda de les Persones Físiques (IRPF). A més, es podria apujar l'IVA per a béns de luxe i es podrien crear nous impostos, com una taxa covid per gravar entre 1% i 3% els patrimonis de més d'un milió d'euros a la UE, un impost sobre dipòsits de les entitats de crèdit, una taxa Google i per a les grans tecnològiques, i una taxa a les transaccions financeres.⁴²
- La posada en marxa d'una reforma fiscal ecològica, que permeti incentivar canvis de comportament positius des del punt de vista ambiental, a la vegada que s'augmenta la recaptació per a afrontar la crisi. No obstant, aquesta ha de formar part d'una política ambiental, econòmica i social més àmplia que eviti qualsevol perjudici a les classes menys afavorides.⁴³
- La realització d'una auditoria ciutadana del deute públic i no pagament del deute il·legítim. L'auditoria ciutadana incorpora la participació activa de la ciutadania i d'associacions independents, amb l'objectiu de comprovar que l'actuació administrativa, les concessions i contractes, els préstecs i operacions financeres s'han fet per beneficiar l'interès general de la població.⁴⁴ En aquest sentit, la ciutadania no hauria de pagar un deute generat per fons NGEU destinats a empreses que amb els seus projectes han perjudicat el medi ambient, la població o l'interès general.

Bibliografia

1. González, E.; Espada, M., y Pérez, A.: "Dinero público que no cuida". *El Salto*, 22/5/2020. <https://www.elsaltodiario.com/multinacionales/dinero-publico-que-no-cuida-a-que-empresas-se-esta-rescatando->
2. ODG (2020): "Rescates Reloaded en contexto covid-19". <https://odg.cat/es/campana/rescates-covid19/>
3. Comisión Europea (2020): "Negotiation process of the 2021-2027 long-term EU budget & NextGenerationEU". https://ec.europa.eu/info/strategy/eu-budget/long-term-eu-budget/eu-budget-2021-2027_en
4. Comisión Europea (2020): "Recovery and Resilience Facility – Grants allocation per Member State". https://ec.europa.eu/info/files/recovery-and-resilience-facility-grants-allocation-member-state_es
5. Consejo Europeo (2020): Recomendación del Consejo relativa al Programa Nacional de Reformas de 2020 de España y por la que se emite un dictamen del Consejo sobre el Programa de Estabilidad para 2020 de España. N.º doc: ST 8181/20 - COM(2020) 509 final.
6. Govern d'Espanya (2020): Sánchez presenta el Plan de Recuperación que guiará la ejecución de 72.000 millones de euros de fondos europeos hasta 2023. https://www.lamoncloa.gob.es/presidente/actividades/Paginas/2020/071020-sanchez_plan.aspx
7. Portillo, J., y Sempere P.: "El Banco de España rebaja en 7.000 millones las ayudas europeas que espera Moncloa". *CincoDías*, 25/9/2020. https://cincodias.elpais.com/cincodias/2020/09/25/economia/1601059324_432252.html
8. EuroEFE Bruselas; Euractiv.es (2020): "La Comisión Europea emitirá 900.000 millones de euros en bonos hasta 2026". <https://euractiv.es/section/economia-y-empleo/news/la-comision-europea-emitira-900-000-millones-de-euros-en-bonos-hasta-2026/>
9. Chazan, G (2020): "Coronavirus crisis prompts German rethink on Eurobonds", *Financial Times*. Coronavirus pandemic. <https://www.ft.com/content/8da39299-b257-4e8f-9b83-a84a8930f1c1>
10. Comissió Europea (2020): "Implementing and delegated acts". https://ec.europa.eu/info/law/sustainable-finance-taxonomy-regulation-eu-2020-852/amending-and-supplementary-acts/implementing-and-delegated-acts_en
11. Reial decret llei 36/2020, de 30 de desembre de 2020, pel qual s'aproven mesures urgents per a la modernització de l'Administració pública i per a l'execució del Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència. https://www.boe.es/boe_catalan/dias/2020/12/31/pdfs/BOE-A-2020-17340-C.pdf
12. Open Generation EU: plataforma ciutadana per a un fons NextGenerationEU transparents i accessibles. <https://opengenerationeu.net/>
13. Romero, R. (2021): "De la Rocha: "Las empresas deberán invertir. Los fondos europeos solo serán una ayuda". *El Confidencial*, 28/1/2021. https://www.elconfidencial.com/espana/2021-01-28/next-generation-union-europea-economia-bra_2923371/
14. Generalitat de Catalunya (2020). "Fons europeus per a la transformació digital i ecològica". <https://www.accio.gencat.cat/ca/serveis/innovacio/innovacio-empresarial-i-rd/eu-recovery-plan/>
15. Agències: "Colectivos sociales piden en Santander destinar los fondos europeos a la transición ecológica y no a grandes empresas". *La Vanguardia*, 30/01/2021. <https://www.lavanguardia.com/local/cantabria/20210130/6210598/colectivos-sociales-piden-santander-destinar-fondos-europeos-transicion-ecologica-grandes-empresas.html>
16. Gobierno Vasco (2020): "Euskadi Next. Programa Vasco de Recuperación y resiliencia 2021-2026". https://www.euskadi.eus/contenidos/documentacion/euskadi_next_program_doc/es_def/adjuntos/EUSKADI-NEXT-2021-2026.pdf
17. Generalitat de Catalunya (2021): "Next Generation Catalonia". http://economia.gencat.cat/web/_content/20_departament_gabinet_tecnic/arxius/pla-recuperacio-europa/next-generation-catalonia.pdf
18. Gobierno de Aragón (2020): "NextGenerationEU. Plan de Recuperación, Transformación y Resiliencia en Aragón". <https://www.aragon.es/-/next-generation-eu>

19. J. C. "La Xunta pone su parte de los 5 millones de euros en la sociedad gestora de fondos de la UE". *La voz de Galicia*, 26/2/2021. https://www.lavozdegalicia.es/noticia/economia/2021/02/26/xunta-pone-5-millones-sociedad-gestora-fondos-ue/0003_202102G26P32994.htm
20. ESADE (2021): Webinar: "Cómo usar los fondos europeos: Prioridades estratégicas para España". Conversación con Manuel de la Roche. <https://dobetter.esade.edu/es/webinar-fondos-europeos>
21. PwC (2021): Diálogo online: "Fondo de Recuperación Europeo, una oportunidad para las empresas". https://www.youtube.com/watch?v=LAvw2tyzC9g&list=PLA6S6_VYBYVmrMw_cPzd9HqIhuZYecxh&index=13
22. Esteller, R.: "Endesa plantea inversiones de 19.000 millones para los fondos europeos". *El Economista*, 17/10/2020. <https://www.eleconomista.es/energia/noticias/10822217/10/20/Endesa-plantea-inversiones-de-19000-millones-para-los-fondos-europeos.html>
23. Ojea, L.: "Iberdrola propone más de 21.000 millones en inversiones con 150 proyectos para los fondos europeos". *El Español*, 8/02/2021. https://www.elespanol.com/invertia/empresas/energia/20210208/iberdrola-propone-millones-inversiones-proyectos-fondos-europeos/557444884_0.html
24. Magariño, J.F.: "El Ibex se lanza a por fondos de la UE con planes por más de 100.000 millones". *CincoDías*, 15/2/2021. https://cincodias.elpais.com/cincodias/2021/02/12/companias/1613160756_792884.html#?sma=newsletter_cincodias_diaria_manana20210215m
25. Bayas, B.; Martí-Sosa, S., y Flores, L.: "Un plan de recuperación europeo a la medida del sector privado". *El Salto*, 2/2/2021 <https://www.elsaltodiario.com/union-europea/next-generation-ue-plan-recuperacion-europeo-medida-sector-privado>
26. Llei que es modifiquen pel Reial decret llei 36/2020: Llei 40/2015, d'1 d'octubre de règim jurídic del sector públic; Llei 21/2013, d'avaluació ambiental; Llei 38/2003, general de subvencions, i aplicacions generals de diverses excepcions establertes en la Llei 9/2017, de contractes del sector públic.
27. Octuvre (2021): "D'amagat: PSOE, Podemos i els 140.000 M€ d'Europa". <https://www.youtube.com/watch?reload=9&v=FftM3QyuOKE>
28. Hernanz C.: "Moncloa pide ayuda a las Big Four para llevar proyectos a Bruselas y no perder fondos UE". *El Confidencial*, 18/9/2020. https://www.elconfidencial.com/empresas/2020-09-18/fondo-recuperacion-big-four-espana-moncloa_2753048/
29. Lezaola J.: "Teresa Ribera contrata para gestionar los fondos europeos a una empresa sancionada". *La última hora*, 2/2/2021. <https://laultimahora.es/teresa-ribera-contrata-para-gestionar-los-fondos-europeos-a-una-empresa-sancionada/>
30. Cruz J.: "Cepsa ficha a Deloitte para captar fondos europeos para la recuperación poscovid". *El Confidencial*, 1/2/2021. https://www.elconfidencial.com/empresas/2021-02-01/cepsa-ficha-deloitte-fondos-europeos-covid-ue_2929784/
31. CEOE (2020): "CEOE ha elaborado y remitido al Gobierno una propuesta de Proyecto de Real Decreto-Ley de agilización de la distribución de los fondos europeos NextGenerationEU, con el objetivo de acelerar los procedimientos para canalizar estos recursos hasta el sector". <https://www.ceoe.es/es/sala-de-prensa/notas-de-prensa/ceoe-ha-elaborado-y-remitido-al-gobierno-una-propuesta-de-proyecto>
32. Sánchez, L. (2020): "Expertos en derecho público advierten de la necesidad de reformar la contratación pública para una mejor gestión de los fondos europeos". <https://confilegal.com/20201118-expertos-en-derecho-publico-advierten-de-la-necesidad-de-reformar-la-contratacion-publica-para-una-mejor-gestion-de-los-fondos-europeos/>
33. CEOE (2020): CEOE presenta "21 iniciativas estratégicas de país para la recuperación y transformación de la economía española". <https://cepymenews.es/ceoe-iniciativas-estrategicas-pais-recuperacion-transformacion-economia-espanola/>
34. KPMG (2021): Guía práctica sobre los fondos europeos de recuperación. <https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/es/pdf/2021/01/guia-fondos-europeos-recuperacion.pdf>

35. Cancela E.; Jiménez A. (2020): "Que lo viejo parezca nuevo". *El Salto*, 4/10/2020.
<https://www.elsaltodiario.com/pnv/pnv-fondos-reconstruccion-europeos-iberdrola-petronor>
36. Pérez, A.: "Café verde para todos o cómo financiar con dinero público la transición verde de las corporaciones". *El Salto*, 23/10/2020.
<https://www.elsaltodiario.com/ecologia/cafe-verde-para-todos-como-financiar-dinero-publico-transicion-verde-corporaciones>
37. Bayas B.; Martí-Sosa S.; Flores L.: "Un plan de recuperación europeo a la medida del sector privado". *El Salto*, 2/1/2021.
<https://www.elsaltodiario.com/union-europea/next-generation-ue-plan-recuperacion-europeo-medida-sector-privado>
38. Palou, A.: "Alfons Pérez "La UE planteja la transició ecològica obviant els límits del planeta"". *Crític*, 30/12/2020.
<https://www.elcritic.cat/entrevistes/alfons-perez-la-ue-planteja-la-transicio-ecologica-obviant-els-limites-del-planeta-77488>
39. Comissió Europea (2020): "Recovery plan for Europe".
https://ec.europa.eu/info/strategy/recovery-plan-europe_es
40. Enmiendas ciudadanas en materia de transparencia de la plataforma Open Generation EU.
<https://opengenerationeu.net/enmiendas-nextgenerationeu/>
41. ELA.Euskal Sindikatua (2020): "La trampa de los fondos europeos. Valoración del Mecanismo de Recuperación y Resiliencia".
<https://www.ela.eus/es/gabinete-de-estudios/noticias/el-gobierno-vasco-planea-destinar-los-fondos-europeos-a-las-multinacionales-y-oculta-que-conllevaran-recortes/20201010-mrr-gaztelaniaz.pdf>
42. Plataforma Fiscalitat Justa (2020): "Rescate fiscal, medidas de choque y propuestas de reforma estructural del sistema impositivo en tiempo de la covid-19".
http://www.fiscalitatjusta.cat/wp-content/uploads/Informe-mesures-fiscals-Covid-19_cast.pdf
43. Amigos de la Tierra, Ecologistas en Acción, Greenpeace, SEO Birdlife, WWF (2019): "Propuestas de fiscalidad ambiental: avanzando hacia un mundo más justo y sostenible". <https://www.ecologistasenaccion.org/wp-content/uploads/2019/01/propuestas-fiscalidad-ambiental.pdf>
44. Plataforma Auditoría Ciudadana de la Deuda, trabajo histórico.
<https://auditoriaciudadana.net/>

